

Saneringsplan av avløp i spredt bebyggelse
Frøya Kommune

Besøksadresse
Rådhusgata 25,
7260 Sistranda

Postadresse
Postboks 152, 7261
Sistranda

Sammendrag

EUs rammedirektiv for vann (Vanndirektivet) fra 2000, implementert i norsk rett fra 01.01.2007 ved forskrift om rammer for vannkvalitet (vannforskriften), krever at tilstanden i overflatevann og grunnvann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene minst skal ha god økologisk og god kjemisk tilstand innen utgangen av 2021.

Saneringsplanen for avløp beskriver hvordan kommunen skal oppfylle sine plikter til å levere innbyggerne i spredt bebyggelse gode avløpstjenester. Planen beskriver også strategi og tiltak for å nå miljøstandarden kommunen selv setter og å oppfylle overordnede myndigheters krav til et godt vannmiljø. Kommunen har gjennom forurensningslovgivningen ansvar både for å bygge ut og drive avløpstjenester, og å være forurensningsmyndighet for avløpsanlegg opp til 10000 pe. Alt arbeid innenfor avløpstjenesten har til formål å gi kommunens innbyggere en god håndtering og rensing av avløpsvann med minst mulig risiko for negativ påvirkning på nærmiljø og folkehelse, verne det ytre miljøet mot forurensning og redusere eksisterende forurensning.

Formålet med saneringsplanen er å redusere forurensningsbidraget fra mindre avløpsanlegg til et akseptabelt nivå, slik at målet om god økologisk vannkvalitet etter hvert oppnås.

Kommunen er ferdig med kartleggingen av private avløpsanlegg og har konkludert med at det er stort behov for opprydding i avløp fra spredt bebyggelse. Svært mange av kloakkutslippene fra spredt bebyggelse har dårlig rensing. De fleste anleggene har kun slamavskiller og ingen etterbehandling, noe som gir så lav reduksjon av forurensende stoffer som max 10 til 15 %. Ganske mange eiendommer har råkloakk uten rensing til sjø.

Frøya kommune har i sammenheng med saneringsplanen utarbeidet lokale forurensningsforskrifter for avløp og der stilles strengere krav til utslipp enn frem til i dag. Disse forskrifter skal sikre og ivareta god miljøtilstand i resipientene i fremtiden. Det er registrert 2000 private avløpsanlegg i Frøya kommune inkl. små bebodde øyer. I henhold til nye lokale renskrav må ca. 93% av disse avløpsanleggene oppgraderes. Kun 172 av disse anleggene tilfredsstiller nye lokale renskrav og et grovt anslag er at ca. 1400 må oppgradere sine private avløpsanlegg og ca. 450 vil bli tilknyttet kommunalt avløpsanlegg.

I forhold til tiltak for opprydding av avløp er kommunen delt i 3 soner:

1. Utvidelse/oppgradering av eksisterende kommunale avløpsanlegg (merket på kartet med grønn farge)
2. Utbygging av nye kommunale avløpsanlegg (merket på kartet med blå farge)
3. Oppgradering av private avløpsanlegg (merket på kartet med lilla farge)

Kommunen må gjøre nærmere vurderinger i randsoner før en med sikkerhet kan si om de vil bli knyttet til kommunalt avløpsanlegg eller forbli private anlegg. Dette vil gjøres i nært samarbeid mellom kommunens VA-avdeling og avdeling for forvaltning av spredt avløp.

Det er behov for noe mer planlegging før en kan gi pålegg om oppgradering av avløpsanlegg. I forbindelse med oppgradering av avløpsanleggene er kommunen delt i 11 områder og oppgradering skal skje

områdevis. Fremdriftsplan for og rekkefølgen av oppgraderingen er laget og i ht til denne planen er Nordskogområdet 1. prioritert. Kommunen har fastsatt en generell 1-3 års tidsfrist for å etterkomme pålegg om utbedring av avløpsanlegg. Dette er avhengig av sårbarhetsklasser og tilstand generelt i det enkelte område. Det planlegges at tiltak for å oppnå målsettingen med saneringsplanen skal være utført innen utgangen av 2032.

De totale kostnadene for private eiendommer som må oppgradere sine avløpsanlegg er usikre. Et grovt overslag viser kostnader i størrelsesorden 70 millioner kroner for oppgradering av private avløpsanlegg og ca. 40 millioner for tilknytning til kommunalt avløpsanlegg. Fellesløsninger for flere husstander kan bli rimeligere og vil også ha lavere driftskostnader pr. husstand. Når minst 10 boliger er tilknyttet et fellesanlegg, kan eier(e) søke om at kommunen tar over eierskapet og ansvaret for drift og vedlikehold av felles del av avløpsanlegget, forutsatt at anlegget er utført etter kommunale retningslinjer (må avtales på forhånd).

I dag finnes det ikke offentlige tilskuddsordning for denne type private investeringer. Den enkelte anleggseier må derfor påberegne å dekke hele kostnadene knyttet til oppgradering av avløpsforhold i henhold til nye lokale forskrifter. Kommunen kan imidlertid søke Husbanken om tilpassingstilskudd og startlån til økonomisk vanskeligstilte.

Det er viktig å informere befolkningen om bakgrunnen og nødvendigheten av arbeidet med opprydding innen avløp og at dette er høyt prioritert hos alle kommunene i Midt-Norge. Det er derfor opprettet et nært samarbeide mellom kommunene i Søndre Fosen vannområde og spesielt med nabokommuner som Hitra/Snillfjord og Hemne. Det kan også være aktuelt å utvikle dette samarbeide videre, spesielt vedr. tilsyn av private avløpsanlegg.

Innhold

Sammendrag	1
1 Innledning	6
1.2 Bakgrunn for planen	6
1.3 Juridisk grunnlag	7
1.4 Rekkefølge for utbedring av anlegg	7
2 Tilstand på eksisterende avløpsanlegg i Frøya Kommune	8
2.1 Eksisterende renseløsninger i Frøya Kommune	8
2.2 Forurensningsmengde tilført resipienter fra spredt avløp i Frøya kommune	9
2.3 Miljøindeks for eksisterende avløpsløsninger	10
2.4 Vurdering av de ulike sårbarhet klasser	10
2.4.1 Sårbar resipient med høy grad av brukerinteresser	12
2.4.2 Moderat sårbar resipient med brukerinteresser	12
2.4.3 Mindre sårbar resipient med brukerinteresser	12
2.4.4 Meget god resipient med brukerinteresser	12
2.4.5 Drikkevannskilde (forbud mot utslipp)	12
3 Tiltaksplaner for opprydding av avløp i Frøya kommune	14
3.1 Inndeling av tiltakssoner	14
3.2 Grønn soner: Utvidelse/oppgradering av eksisterende kommunale og private avløpsanlegg	16
3.2.1 Handlingsplan for gjennomføring tiltak i grønn soner	16
3.2.2 Framdriftsplan	17
3.2.3 Tilknytnings kostnader	17
3.3 Blå soner: Utbygging av nye kommunale avløpsanlegg	17
3.3.1 Handlingsplan for gjennomføring tiltak i blå soner:	18
3.4 Lilla soner: Oppgradering av private avløpsanlegg	18
4 Handlingsplan for gjennomføring av tiltak i spredt bebyggelse (lilla soner)	20
4.1. Fremdriftsplan for opprydding i spredte bebyggelse	20
4.2 Informasjon til innbyggerne	22
4.3 Fellesanlegg	23
4.3.1 Flere byggetrinn	23
4.3.2 Erklæringer	23

4.3.3	Eierskap	23
4.4	Finansering og Tilskuddsordning.....	24
4.5	Økonomi.....	24
4.6	Frivillig oppgradering av avløpsanlegg.....	25
4.7	Kommunen ressursbehov	25
4.7	Valg av renseløsning	25
4.8	Stille kompetansekrav til utførende, prosjekterende og kontrollerende	25
4.9	Hvilke tiltak er søknadspliktige?	25
4.10	Hvilke tiltak er ikke søknadspliktige?.....	25
4.11	Samarbeid med nabokommuner	26
4.11.1	Søndre Fosen nettverksgruppe for spredt avløp.....	26
5	Saksgang.....	27
5.1	Informasjonsmøter med anleggseiere, entreprenører/utførende	27
5.2	Varsel om pålegg.....	27
5.3	Pålegg om oppgradering av avløpsanlegg	27
5.4	Søknad om utslippstillatelse	27
5.5	Varsel om tvangsmulkt/Påminnelse	27
5.6	Tvangsmulkt.....	27
5.7	Klage	28
5.8	Byggekontroll av anlegg under bygging eller ved ferdigstillelse.....	28
5.9	Drifts- og serviceavtaler.....	Feil! Bokmerke er ikke definert.
5.10	Tilsyn og kontroll	28
5.11	Ulovlighetsoppfølging.....	29
6	Kommunens virkemidler	30
6.1	Juridiske og administrative virkemidler.....	30
6.1.1	Forurensningsloven kapittel 4.....	30
6.1.2	Forurensningsforskriften	31
6.1.3	Plan- og bygningsloven.....	31
6.1.4	Forvaltningsloven	32

Figur 2: Forurensningsmengde fra spredt bebyggelse	9
Figur 3: Fordeling av miljøindeks innen hver anleggstype	10
Figur 4: Miljøtilstand av resipienter på Frøya.....	11
Figur 5: Tiltakssoner kart	14
Figur 6: Rekkefølge av områder for oppgradering av avløpsanlegg	21
Tabell 1: Inndeling av soner og aktuelle tiltak.....	15
Tabell 2: Fremdriftsplan for oppgradering av avløpsanlegg	22
Tabell 3: Servicefrekvens avløpsanlegg	Feil! Bokmerke er ikke definert.

1 Innledning

Avløpsvann inneholder bl.a. store mengder av fosfor, nitrogen og organiske stoffer samt termotolerante bakterier som f.eks. E-coli. Når for store mengder slik forurensningsmateriale blir tilført en bekk, elv, innsjø eller sjø fører det til unormal algevekst og dårlig levestandard for bunndyr og fisk. Farlige bakterier kan påføre mennesker alvorlige sykdommer gjennom aktiviteter som bading og andre aktiviteter i sjøen samt gi risiko for overføring av bakterier via f.eks. fisk og skalldyr. Hensynet til kommunens avhengighet av havbruksnæringen og fiske er da også vektlagt i denne sammenheng.

Saneringsplanen vil legge rammene for kommunens videre forvaltning av avløp i spredt bebyggelse. Beskrivelser og tilstand av de eksisterende avløpsanleggene er inkludert. Strategien oppsummerer behov for revidering av eksisterende eller nye styringsdokument og regler innen forvaltning av avløp i spredt bebyggelse, samt videre planer og tiltak.

EUs rammedirektiv for vann (Vanndirektivet) fra 2000, implementert i norsk rett fra 01.01.2007 ved forskrift om rammer for vannkvalitet (vannforskriften), krever at tilstanden i overflatevann og grunnvann skal beskyttes mot forringelse, og eventuelt forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene minst skal ha god økologisk og god kjemisk tilstand innen utgangen av 2021. Avløpshåndteringen skal forhindre at forurensing av resipienten fra avløpsvann ikke har en negativ påvirkning på folkehelse eller estetiske kvaliteter i nærmiljøet.

Frøya kommune ønsker et dokument (saneringsplan) som samlet beskriver kommunens plan for sanering av kommunale avløpsanlegg samt opprydding og oppgradering av avløpsanlegg i spredt bebyggelse. "Spredt avløp" brukes som betegnelse på alle avløpsanlegg i bygninger som har innlagt vann, men som ikke er tilknyttet offentlig avløpsledning. Saneringsplanen vil gi rammer for hvordan kommunen jobber med avløp i spredt bebyggelse både som myndighet på avløpsområdet og som eier av kommunale avløpsanlegg (kommunal eierskap av fellesanlegg). Dessuten beskriver saneringsplanen hvordan opprydding av avløpsanlegg i spredt bebyggelse skal skje. Oppryddingen vil bli gjennomført ved at man deler kommunen opp i soner og foretar opprydding område for område inntil alle områdene er gjennomgått. Gjennomføringen starter i de områdene som er mest forurensset og høyt prioritert på grunn av brukerinteresser og fiske.

1.2 Bakgrunn for planen

Hovedplanen for avløp 2017-2027, som ble vedtatt i kommunestyret i januar 2017 (sak 9/17) har beskrevet status av de kommunale avløpsanleggene og tiltak om hvordan kommunen som forurensningsmyndighet skal beskytte vannkvaliteten i resipientene. Der er det også fokusert på at det er viktig å få ryddet opp i det spredte utslippet i kommunen og at det bør lages en saneringsplan for avløp i spredt bebyggelse hvor kunnskap om eksisterende utslippspunkter dokumenteres og samles for fremtidig arbeid med forbedring av avløpsanleggene. Det foreslås at alle private renseanlegg registreres, med eventuelt påfølgende pålegg om utbedring dersom forskriftens krav ikke overholdes.

1.3 Juridisk grunnlag

Frøya kommune er forurensningsmyndighet og har ansvaret for forvaltning av alt sanitært avløp i kommunen og kan derfor sette egne lokale krav til rensegrad for avløpsvann. Dette gjelder for alle kommunale og private anlegg med kapasitet under 10.000 pe. Gjennom EU's vanddirektiv pålegges norske kommuner å sørge for god miljøtilstand i alt vann innen 2021. Uavhengig av dette bør Frøya kommune som er en stor havbrukskommune og avhengighet av ren sjø for sunn matproduksjon, vurdere å ta ansvar for at sjøen rundt Frøya ikke blir forurenset unødig av sanitært avløp. Dette kan bety at det lokalt kan medføre krav om avløpsrensesystemer med høyere rensegrad enn dagens lokale forskrifter krever. Spesielt er det viktig at tilførselen av termotolerante bakterier som f.eks. E.coli og næringsstoffer som nitrogen og fosfor, holdes på et nivå som ikke påvirker miljøtilstanden i de forskjellige resipientene unødig og som ikke kommer i konflikt med brukerinteressene i disse.

1.4 Rekkefølge for utbedring av anlegg

Med utgangspunkt i at det er ønskelig å oppnå en så rask bedring i vannkvaliteten i resipientene som mulig er det hensiktsmessig å starte saneringen i resipientene med de største utslippene samt å starte igangsetting av tiltak så nær resipienten som mulig. Samtidig må også mindre områder med forurensede resipienter vektlegges

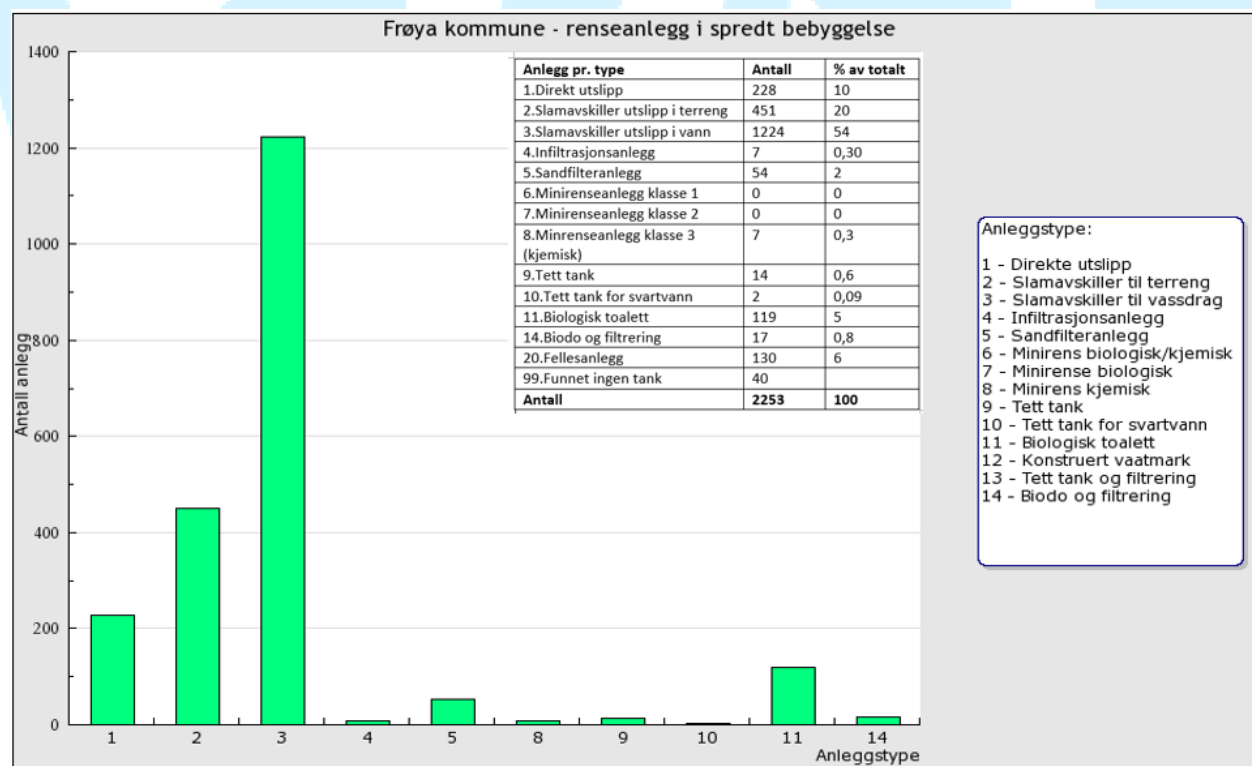
2 Tilstand på eksisterende avløpsanlegg i Frøya Kommune

I samarbeid med NMBU (Norges miljø- og biovitenskaplige universitet) har Frøya kommune kartlagt spredte avløpsanlegg på fast Frøya, Sula, Mausund og andre små øyer hvor kommunen ikke har slamtømmeordning. Resultatene fra undersøkelsen av spredte avløpsanlegg er registret i databasen «WebGIS avløp» som er et forvaltingsverktøy for kommunens registrering, søknadsbehandling, drift, tilsyn og vedlikehold av spredte avløpsanlegg. «WebGIS avløp» beregner renseeffekt og utslipp fra renseanlegg, utslipp til resipienter (vannforekomst) og påvirkning på miljøet. Frøya Kommune har i dag derfor god oversikt over hvilke typer anlegg som finnes i kommunen og hvilken tilstand de befinner seg i.

2.1 Eksisterende renseløsninger i Frøya Kommune

Pr. i dag det er det over 2000 eiendommer i Frøya kommune som har private avløpsløsninger med en eller annen form for rensing. Sistranda og Hamarvika har relativt tett bebyggelse og de fleste eiendommer er tilknyttet felles kommunal slamavskiller. Noen av eiendommene i dette området har privat slamavskiller men uansett er planen å tilknytte disse til nytt renseanlegg som er planlagt satt i drift i 2021/2022. På hele Frøya er det kartlagt 2253 private avløpsanlegg (inkl. 228 stk. som har direkte utslipp uten rensing). Av dette er det ca. 1250 boliger og ca. 1000 hytter. Nedenfor er oversikt av ulike typer renseløsninger eksisterende i Frøya kommune.

Figur 1: Anleggstyper i Frøya kommune

Over 90% av disse renseløsningene består kun av slamavskillere (betong og plast) og mange av disse har utløp i eldre sandfilterløsninger som ikke fungerer etter hensikten. Storparten av disse renseløsningene tilfredsstiller ikke dagens krav til utforming og renseseffekt og medfører forurensningsproblemer i nedbørsfeltene/resipientene.

2.2 Forurensningsmengde tilført resipienter fra spredt avløp i Frøya kommune

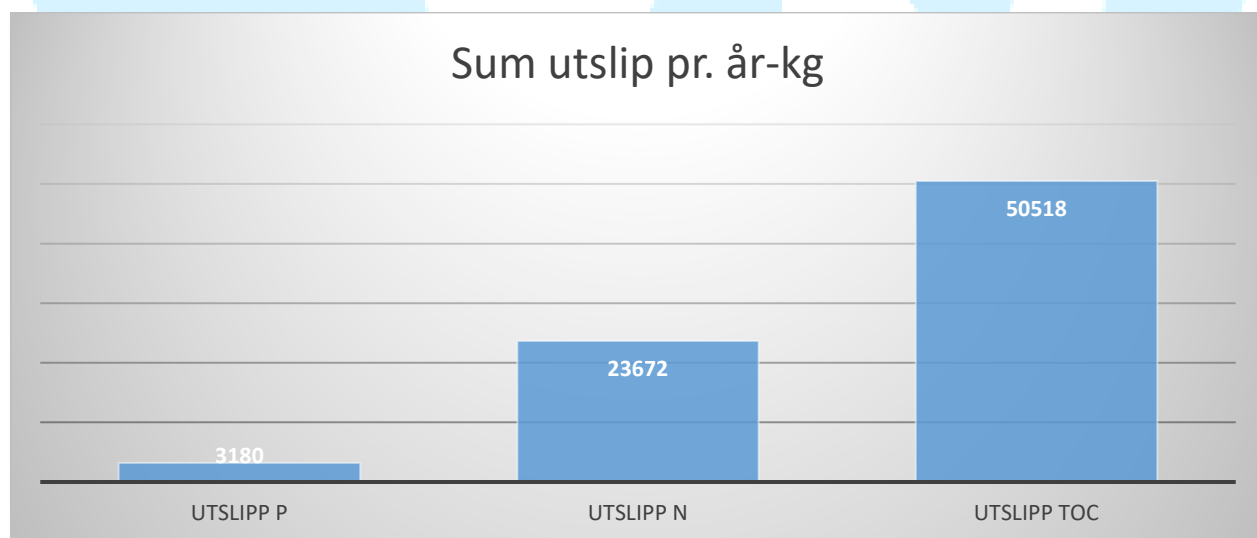
På grunnlag av registrerte data om belastning, anleggstype, anleggsalder etc. samt brukstid er «WebGIS avløp» benyttet til å beregne rensegraden i hvert enkelt anlegg og utslipp av fosfor (P), nitrogen (N) og total oksygenforbruk (TOC) ved anlegget.

For boliger benyttes en belastning tilsvarende antall registrerte beboere i boligen. Data om dette har ikke vært tilgjengelig under registreringsarbeidet, og i samråd med kommunen er det derfor benyttet en gjennomsnittlig belastning på 2.5 pe pr. husstand.

I beregningen har vi lagt til grunn total stoffproduksjon fra en person/døgn. Det kan være aktuelt å gjøre en vurdering ut fra brukstid for eksempel for boligområder med omfattende netto pendling ut av området og tilsvarende redusert produksjon av avløpsvann over døgnet.

Ved beregning av rensegrad er det tatt hensyn til anleggets alder og dimensjon i forhold til belastning (pe.) for anleggstyper der disse faktorene er av betydning. Dersom dimensjon og alder er ukjent, er det satt en lav rensegrad. Erfaring fra kartlegging av anlegg viser at ukjente/usikre forhold oftest bør trekke i anleggets disfavør. Funksjonene for rensegrad forøvrig forutsetter at anlegget er i god teknisk stand og etter forutsetningene har god driftsfunksjon. Nedenfor følger en oversikt av fosformengder, nitrogen og organisk materiale som slippes ut i dag til ulike nedbørfelter fra de 2253 anleggene på Frøya.

Figur 2: Forurensningsmengde fra spredt bebyggelse

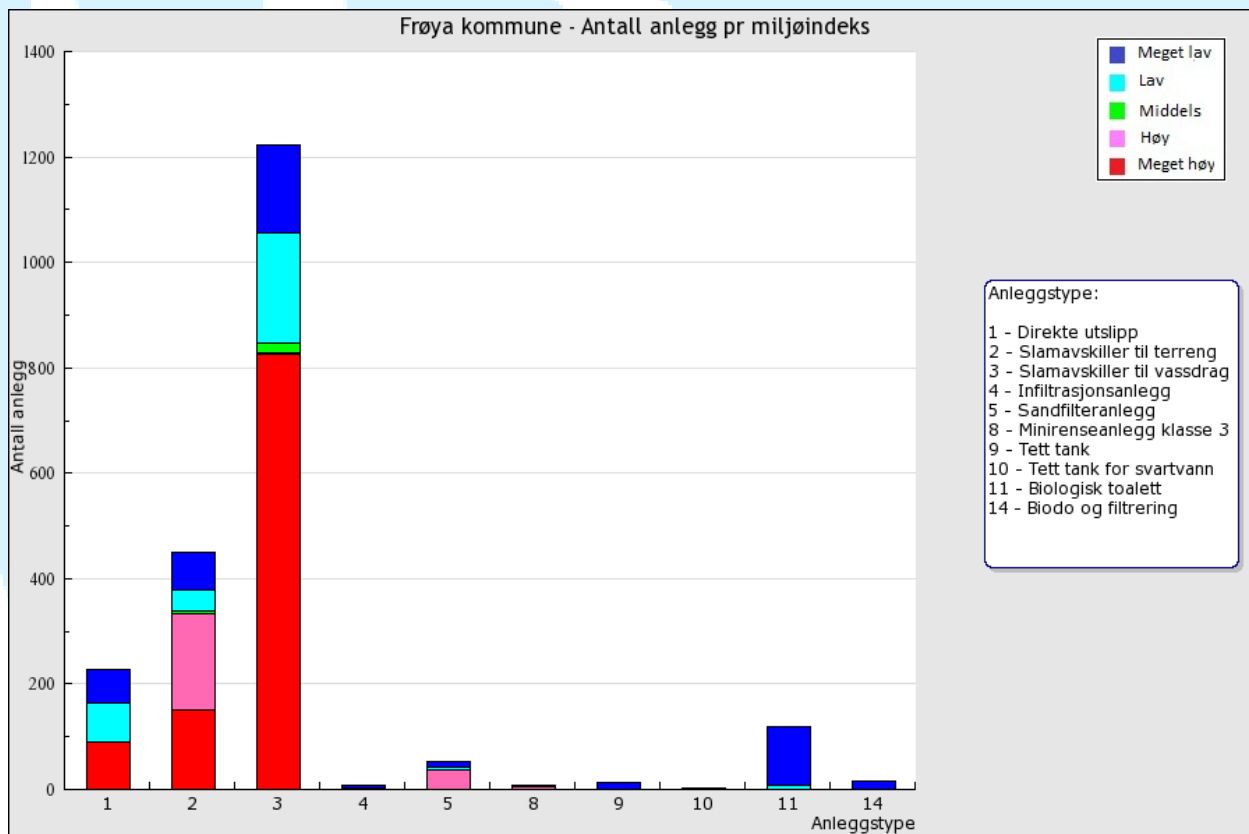
Årlig gir dette en samlet tilførsel fra spredt avløp til alle resipienter på ca. 3180 kg fosfor, 23672 kg nitrogen og 50518 kg organisk stoff. Utslippsberegningene er basert på at anleggene fungerer etter forutsetningene.

2.3 Miljøindeks for eksisterende avløpsløsninger

Totalt er det registrert ca. 2000 private avløpsanlegg i «WebGIS avløp». Anleggene er delt inn i fem klasser avhengig av miljøindeks-verdien, som er et mål på anleggets miljøbelastning. Høy miljøindeks betyr høy miljøbelastning. Miljøindeksen er en vektet faktor som kan variere fra 0 til 100 avhengig av samlet renseseffekt.

Figur 3: Fordeling av miljøindeks innen hver anleggstype

2.4 Vurdering av de ulike sårbarhet klasser

Hensikten med saneringsplan er å redusere forurensningsbidraget fra private avløpsanlegg i Frøya kommune. Dette vil være et bidrag til å nå målet om god økologisk tilstand i overflatevann i samsvar med EUs vanndirektiv. Opprydding i avløpsanlegg i spredt bebyggelse er et viktig tiltak for å nå dette målet. Avløp fra spredt bebyggelse er i mange områder en alvorlig kilde til forurensning i resipienter/ som sjø, bekker og mindre vassdrag. Avløpsvann består av organisk materiale og næringsstoffer, som kan føre til eutrofiering (overgjødning) og redusert oksygeninnhold i vannet. Avløpsvann inneholder også bakterier og miljøgifter.

Frøya kommune er en friluftslivskommune og naturen og vannmiljøet må bevares. Det er knyttet mange brukerinteresser til resipientene. Spesielt kan nevnes fiske og bading på sommeren. Kommunen har

vurdert resipientens miljøtilstand i henhold til veiledere som er utgitt i forbindelse med vannforvaltning. Nedenfor følger kriterier for resipientvurdering:

- Brukerinteresser (fiske, bading, vannsport, rekreasjon)
- Næringsinteresser (havbruk og kystfiske)
- Økologisk tilstand
- Mengde kloakkutslipp i resipienten (forurensningsgrad)
- Planlagte utbyggingsområder
- Dybdeforhold
- Strømforhold (påvirkning av andre områder)
- Terskler
- Befaring

I henhold til ovennevnt kriterier resipientene rund på Frøya er delt inne i fem sårbarhetsklasser (sårbar resipient og høy grad av brukerinteresser, moderat sårbar resipient og brukerinteresser, mindre sårbar resipient og brukerinteresser og svært god resipient med brukerinteresser). Klassifiseringen på kart viser at miljøtilstanden i flere av resipientene i Frøya kommune er fra mindre til moderat sårbart.

Figur 4: Miljøtilstand av resipienter på Frøya

<https://www.kommunekart.com/?urlid=1343b34c8ddd486782ea7b33786dee98>

Ut fra dette settes videre normer for utslippskrav for den enkelte resipient. Normene er innarbeidet i lokale forskrifter. Overordnede resipientvurderinger og eventuelt normer for utslippskrav vil være til god hjelp for saksbehandlere som skal vurdere enkeltsøknader om utslipp, mens miljømål vil bidra til at kommunen prioriterer brukerinteresser og at det arbeides målrettet for å ivareta særlige kvaliteter hos en resipient. Utslippets påvirkning på resipienten er avhengig av størrelsen på de andre menneskeskapte tilførsler, bakgrunnsavrenning og vannutskifting. Ved vurdering av hele resipienten, bør ikke kommunen se på en søknad isolert, men foreta en helhetlig vurdering ut fra andre tilførsler. Dette gjelder spesielt ved søknad om utslipp fra hus og hytter, hvor hvert utslipp isolert sett kan være akseptabelt, mens de tilsammen kan gi en uheldig virkning på resipienten i fremtiden.

Miljømålene er definert som minimumskrav. Det kan derfor settes strengere miljømål i sektorregelverk, for eksempel for drikkevannskilde eller på grunn av viktige brukermål som for eksempel mål om badevannkvalitet og fiskerinæring. Nedenfor beskrives de ulike sårbarhetsklassene.

2.4.1 Sårbar resipient med høy grad av brukerinteresser

Rødt farge på kartet viser resipientene som har dokumentert algevekst og på noen steder er det dokumentert tarmbakterier (E.coli). For slike resipienter gjelder strengere miljømål hovedsakelig på grunn at fiskerinæringen og dårlig økologisk og kjemisk tilstand av resipient. I disse områdene skal kvaliteten på vannet være god nok til at formålet med beskytte fiskerinæringen ivaretas. Krav i den lokale forurensingsforskriften om god økologisk-kjemisk og lav E.colikonsentrasjon kan være for svakt til at denne hensikten oppnås. Særlige tiltak kan for eksempel være skjerpede krav til utslipp av bakterier.

2.4.2 Moderat sårbar resipient med brukerinteresser

Lilla farge på kartet viser resipienter som har stor risiko for eutrofiering på grunn av dårlig vannutskifting. Grunne sjøområder med lang fjære og mindre bukter med dårlig økologisk og kjemiske tilstand ligger også i denne kategori. Det er registrert algevekst mange steder av resipientene. I slike resipienter kan utslippsvannet også føre til luktproblemer, redusert badevannskvalitet og hygieniske problemer ved kontakt, for eksempel ved barns lek i lokalmiljøet. For å ivareta slike spesielle hensyn kan kommunen sette særlige vilkår eller forby utslipp av avløpsvann for bestemte områder.

2.4.3 Mindre sårbar resipient med brukerinteresser

Gul farge på kartet viser resipientene som har liten fare for eutrofiering på grunn av god vannutskifting og god økologiske og kjemiske tilstand. I disse områdene er det fokusert på å redusere bakterieutslipp til et nivå som er bedre tilpasset brukerinteressene enn i dag.

Mange resipienter på Frøya er definert som mindre sårbar og med brukerinteresser, og det er fastsatt egne miljømål for disse.

2.4.4 Meget god resipient med brukerinteresser

Blå farge på kartet viser resipientene som har meget god økologisk-kjemisk tilstand og utslippet er ikke så stort at avløpene vil ha skadevirkninger på vannmiljøet og brukerinteressene.

2.4.5 Drikkevannskilde (forbud mot utslipp)

Svart farge på kartet viser resipientene som er drikkevannskilde. Av drikkevannsforskriften §4 fremgår at det er forbudt å forurense vannforsyningssystem (drikkevannskilde) og ledninger. Forbudet omfatter alle

aktiviteter, fra vanntilsigsområdet til tappepunktene, som medfører fare for at drikkevannet blir forurensset. Med aktiviteter menes også friluftsliv og annen utøvelse av allemannsretten. Med bakgrunn i forannevnte har kommunen satt krav om forbud mot utslipp i Kjerkdalsvatnet og Hamarvatnet og i nedslagsfeltet for disse vannene.

3 Tiltaksplaner for opprydding av avløp i Frøya kommune

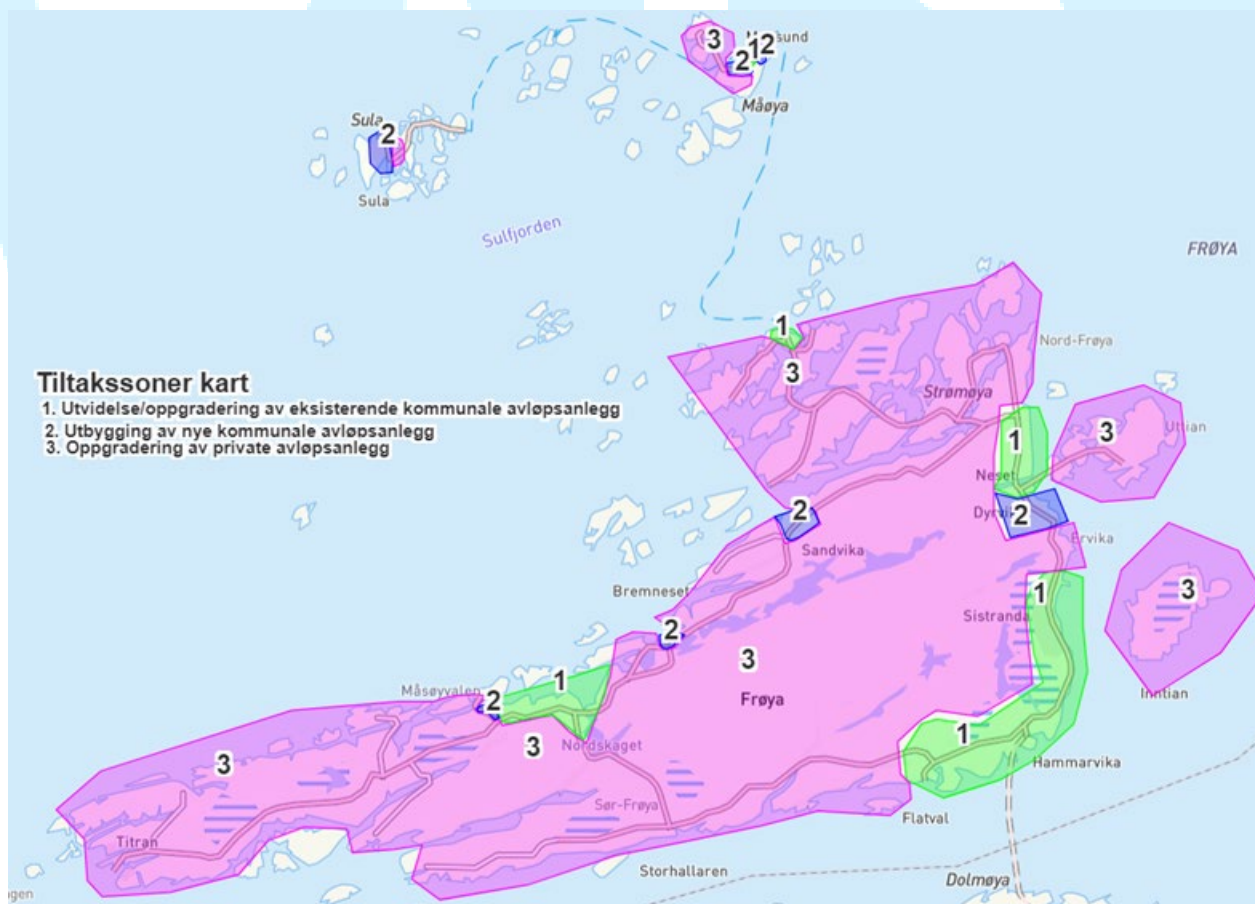
Kommunen ønsker å ha en ansvarlig, tydelig og langsiktig forvaltning av myndigheten og eierskapet på avløpsområdet. Det skal ikke være utslipp av avløpsvann uten tilfredsstillende rensing i henhold til nye lokale forurensningsforskrifter.

3.1 Inndeling av tiltakssoner

Frøya kommune er delt inn i tre tiltakssoner for opprydding av avløp jfr. lokal forurensningsforskrift § 11-6. Figur 5 viser sonekart for de enkelte soner. Følgende tre tiltaksplaner gjelder for opprydding av avløpsanlegg i Frøya kommune:

1. Utvidelse/oppgradering av eksisterende kommunale avløpsanlegg
2. Utbygging av nye kommunale avløpsanlegg
3. Oppgradering av private avløpsanlegg

Figur 5: Tiltakssoner

Tabell 1: Inndeling av soner og aktuelle tiltak

Områder/Tiltak		Utvidelse og oppgradering av eksisterende kommunale avløpsanlegg*	Utbygging av nye kommunale avløpsanlegg	Oppgradering av private avløpsanlegg**
Sistranda		x		
Hamarvika		x		
Flatval		x		
Neset		x		
Dyrvik	Dyrvik boligfelt	x		
	Dørvikan		x	
	Ervika			x
Hellesvika				x
Strømøya				x
Sørdrøya				x
Nordrøya	Hola, Båtvika, Øyaveien			x
	Seter		x	
	Myrhaug og Strandaveien	x		
Dalasundet og Klubbaveien				x
Sandvika	Grindfara	x		
	Bremnesveien			x
	Sandvika til Espensveien			x
Espnes	Espnesveien			x
	Valen		x	
Nordskagsvaet	Nordskaget	x	x	x
	Kverva	x	x	x
	Måsøval		x	x
Måsøval til Titran				x
Titran				x
Fillingsnes til Flatval				x
Uttian				x
Sula			x	x
Mausund	Gårdsøya	x	x	
	Måsøya	x	x	
	Aursøya			x
Andre små øyer				x

* Områder som har kommunalt avløpsnett og noe private avløpsanlegget. Avløpsanleggene skal utvides og oppgraderes til nye lokale rensekrav.

** Områder som hverken har kommunalt avløpsanlegg eller er planlagt nytt kommunalt avløpsanlegg (i ht Hovedplan avløp). I slike områder må eier oppgradere sitt private anlegget i fht nye lokale rensekrav som fastsatt av Frøya kommune

3.2 Grønn soner: Utvidelse/oppgradering av eksisterende kommunale og private avløpsanlegg

Med oppgradering menes at anleggene skal utbedres eller erstattes på en slik måte at kravene i lokale forurensningsforskrifter tilfredsstilles. Boliger i grønne soner deles inn i tre kategorier. Nedenfor beskrives soner med aktuelle tiltak.

- **Boliger som er knyttet til kommunalt avløpsanlegg:** Frøya kommune har 14 kommunale slamavskillere med tilhørende utslippsledninger og flere kommunale utslippsledninger fra private slamavskillere. Hovedplanen for avløp 2017-2027, som ble vedtatt i kommunestyret i januar 2017 (sak 9/17), viser at tilstanden til mange av de kommunale avløpsanleggene på Frøya er i dårlig tilstand og anleggene må oppgraderes i samsvar med nye lokale renskrav.
- **Randsoner:** Boliger som ligger ved eller i nærheten av kommunalt ledningsnett og hvor det kan være aktuelt for Frøya kommune å forlenge kommunale vann- og avløpsledninger. Her vil kommunen inngå en dialog med beboerne, for å avklare interessen for tilknytning til kommunalt avløpsnett. Kommune skal oppgradere eksisterende avløpsrenseanlegg i samsvar med nye lokale renskrav. Per i dag har ikke kommunen oversikt om hvilke eiendommer som skal knyttes til kommunalt nett. Oppgraderingen skal skje områdevis og etter detaljprosjektering vil kommunen utarbeide en konkret tilknytningsplan for hvert enkelt område. Faktorer som skal vurderes ved tilrettelegging i slike områder er antall bygninger som kan tilknyttes, deres beliggenhet og avstand til eksisterende VA-nett samt fallforhold.
Det vil for disse områdene være en forutsetning at beboerne samarbeider om et felles privat avløpsnett fram til kommunalt tilknytningspunkt. Beboerne anbefales å organisere seg i et privat avløpslag. Det må også tinglyses avtaler og rettigheter for fremføring og vedlikehold av privat ledningsnett på privat grunn.
- **Boliger som ligger langt fra kommunale vann- og avløpsledninger:** og hvor det ikke foreligger planer om utbygging eller fremføring av ledningsnett i hovedplan for avløp vil få pålegg om oppgradering av private avløpsanlegg.

3.2.1 Handlingsplan for gjennomføring tiltak i grønn sone

Tilknytning til offentlig VA-nett vil være en stor fordel for samfunnet, og i et langsiktig perspektiv er den beste løsningen at flest mulig er tilkoblet kommunal avløpsnett.

- Kommunen vil gjøre en helhetlig og grundig vurdering av hvilke eiendommer som skal påkobles offentlig nett. Dette er avklaringer som er viktig å få på plass før opprydningen i spredte avløp innenfor hvert område starter. Det tas sikte på å bygge eventuelle nye kommunale anlegg samtidig med oppgradering av private anlegg i samme tiltakssone så langt det er praktisk gjennomførbart.
- I områder hvor det kommer eller er planlagt nye ledninger vil det ikke komme pålegg fra kommunen om oppgradering av private avløpsanlegg, men det vil komme krav om tilknytning til kommunalt avløpsnett når dette bygges. I de tilfeller hvor kommunen planlegger fremførelse av offentlig avløpsnett til hus/husklynge, skal eiere av berørte eiendommer varsles om at pålegg om tilknytning vil bli gitt etter ferdigstilling eller under fremføring av offentlig avløpsledning.
- I områder som langt fra kommunalt nett vil det bli sendt ut pålegg om utbedring av private avløpsanlegg.

- Separate ledninger leder spillvann i en ledning til renseanlegg og overvann i en annen ledning til bekk/sjø, eller overvann håndteres lokalt på eiendommen.
- Trykkavløp vil være en løsning i områder uten selvfall, med større avstand til kommunalt nett, hvor flere husstander kan gå sammen om felles pumpe.
- Plikten for tilkobling til det offentlige avløpsnettet gjelder normalt ikke om man har et godkjent privat avløpsanlegg uten synlige feil eller mangler og som ikke er eldre enn 10 år. Det åpnes likevel for at kommunen kan bruke skjønn i forhold til forurensning.

3.2.2 Framdriftsplan

Fristen for tilknytning til kommunalt avløpsnett vil bli vurdert for hver enkelt sone. Dersom tiltak ikke er gjennomført innen en pålagt frist, vil kommunen fatte vedtak om tvangsmulkt i medhold til forurensningsloven § 73.

3.2.3 Tilknytningskostnader

Det finnes ingen offentlig tilskuddsordning og derfor må både oppgradering av private avløpsanlegg/ledningsnett og tilknytning til kommunalt ledningsnett må påkostes av den enkelte huseier. Det finnes flere steder i Frøya kommune hvor det kan bli omtrent lik kostnad for anleggseiere å gå sammen om å knytte seg til kommunalt avløpsnett, som at hver enkelt oppgraderer/ivaretar sitt eget private avløpsanlegg. I områder der det vil være lønnsomt å bygge ut det offentlige avløpsnettet vil anleggseiere på sikt få pålegg om tilknytning til offentlig nett via stikkledning/er. Stikkledning er ledning som går fra huset til kommunalt nett. Tilknytningsgebyr for å koble seg til kommunalt avløpsnett fremgår av gjeldene gebyrregulativ.

Kommunen kan, for boliger som ligger i nærheten av VA-nett, kreve at sanitært avløp tilknyttes offentlig avløpsledning. Dersom totale kostnader ifm tilkopling til kommunalt nett overstiger kr 125,000, -inkl. mva. (beløpets størrelse er foreløpig et forslag som må til politisk behandling) kan eier søke om utbedring/oppgradering av avløpsanlegget istedenfor tilknytning til offentlig avløpsnett. Anleggseieren må dokumentere totale tilknytningskostnader for f.eks. prosjektering, utstyr, sanering av eksisterende slamavskiller/ledninger og anleggsarbeider samt eventuelt anleggsbidrag til kommunen. Inkludert i dette beløpet kan også medregnes installasjoner som for eksempel pumpekum etc. samt eventuelle refusjoner til andre private dersom det er aktuelt å påkobles annet privat anlegg. Tilknytningsgebyr, saksbehandlingsgebyr og ekstrakostnader for evt. vannledning etc. skal ikke medregnes.

3.3 Blå soner: Utbygging av nye kommunale avløpsanlegg

Blå soner består av to områder:

1. Områder som har bare kommunalt ledningsnett uten tilhørende renseanlegg, f.eks. Setra, Sula, Gårdsøya, Måøya etc.
2. Områder hvor kommunen har planlagt (jfr. Hovedplan for avløp 2017-2027) å etablere nye kommunale avløpsanlegg f.eks. Dørvikan, Ervika, Grindfara/Sandvika, Sørskaget/Måsøval og Valen

3.3.1 Handlingsplan for gjennomføring tiltak i blå sone:

- For områder 1 og 2: I ht. Hovedplanen for avløp 2017-2027, som ble vedtatt i kommunestyret i januar 2017 (sak 9/17), skal kommunen bygge nye kommunale avløpsanlegg som tilfredsstiller nye lokale krav til utslipp.
- For område 3: De private avløpsanleggene er etablert under forutsetning av at kommunen skal ta over eierskap av anleggene. Kommunen etablerer nytt ledningsnett for avløp for å kunne tilknytte flere eksisterende eiendommer som ikke inngår i reguleringsplanen for boligfeltene til renseanlegget.

3.4 Lilla soner: Oppgradering av private avløpsanlegg

Frøy kommune har god oversikt over antall og tilstand av spredte avløpsanlegg i dag. På Frøya har store deler av kommunen spredt bebyggelse. Det er ca. 2000 private avløpsanlegg registeret i Frøya kommune inkl. små øyer uten slamtømmeordning. Mange eksisterende avløpsanlegg har dårlig tilstand og tilfredsstiller hverken eksisterende eller nye lokale krav til utslipp. Et grovt anslag er at ca. 1400 av dem må oppgraderes sine private avløpsanlegg og ca. 450 vil tilknyttes kommunalt avløpsanlegg. Stor avstand mellom bygninger og avstand til kommunalt avløpsnett gjør at kostnaden ved å legge kommunalt avløpsnett på hele Frøya blir for kostbart.

Systematisk sanering i spredt bebyggelse skjer ved at et område prioriteres og at alle bygninger innen området som har ulovlig utslipp får beskjed om å utbedre avløpet, enten ved tilknytning til offentlig avløp eller ved å etablere nytt eller oppgradere privat avløpsanlegg. Tilknytning til offentlig avløp er en prioritert løsning der det er relevant. Før sanering starter kartlegges framtidig løsning med offentlig anlegg om det er planer om nytt offentlig avløp i nær fremtid eller om det er mulig med tilknytning til eksisterende ledninger i området. Dersom det er konkrete planer om utbygging av nyanlegg vil bygninger som skal tilknyttes anlegget få pålegg om tilknytning. Avløpsanleggene til resterende eiendommer i området saneres ved pålegg om tilknytning til eksisterende ledninger eller pålegg om utbedring av privat avløpsanlegg.

Utover saneringsprosjekter er det kommunens strategi å sanere eksisterende private avløpsanlegg i tilknytning til byggesaker. I alle byggesaker hvor det gjøres endringer mht innlagt vann i eksisterende bygninger, hvor det søkes om tilbygg/påbygg som inneholder rom med innlagt vann, tilbygg/påbygg over en viss størrelse eller nybygg/erstatningsbygg, blir det stilt krav om godkjent avløp. Her gjelder samme strategi knyttet til valg av avløpsløsning som nevnt i lokale forurensningsforskrifter. Dersom det er mulig med tilknytning til offentlig avløp skal det være godkjent avløpsløsningen. Hvis det ikke er mulig med tilknytning etableres et privat renseanlegg godkjent etter gjeldende regelverk. Dersom det er tiltak på en eiendom med flere bygninger stilles det krav til at hele eiendommen må ha godkjent avløp, dvs. at alle bygninger med innlagt vann og utslipp av sanitært avløpsvann på eiendommen må ha godkjent avløpsanlegg, fortrinnsvis ett felles anlegg.

Kommunen planlegger nye rensekra (lokale forskrifter) og da vil følgende renseløsninger ikke være tillatt:

- Direkte utslipp til terreng eller resipient.
- Gammel betongtank (Septiktank)
- Kun slamavskiller i sårbart, moderat og mindre sårbare område

- Gamle sandfilteranlegg
- Innlagt vann uten tilfredsstillende avløpsløsning.

4 Handlingsplan for gjennomføring av tiltak i spredt bebyggelse (lilla sone)

Handlingsplanen skal gi en beskrivelse av hvordan arbeidet med oppgradering av avløpsanlegget skal gjennomføres. Det må også avklares hvilke anlegg som kan bestå. Utbedring av avløpsanleggene som skal tilfredsstille nye lokale krav for hele kommunen vil gå over flere år. Det tas sikte på å bygge/utvide eventuelle nye kommunale anlegg samtidig med oppgradering av private anlegg i samme tiltakssone.

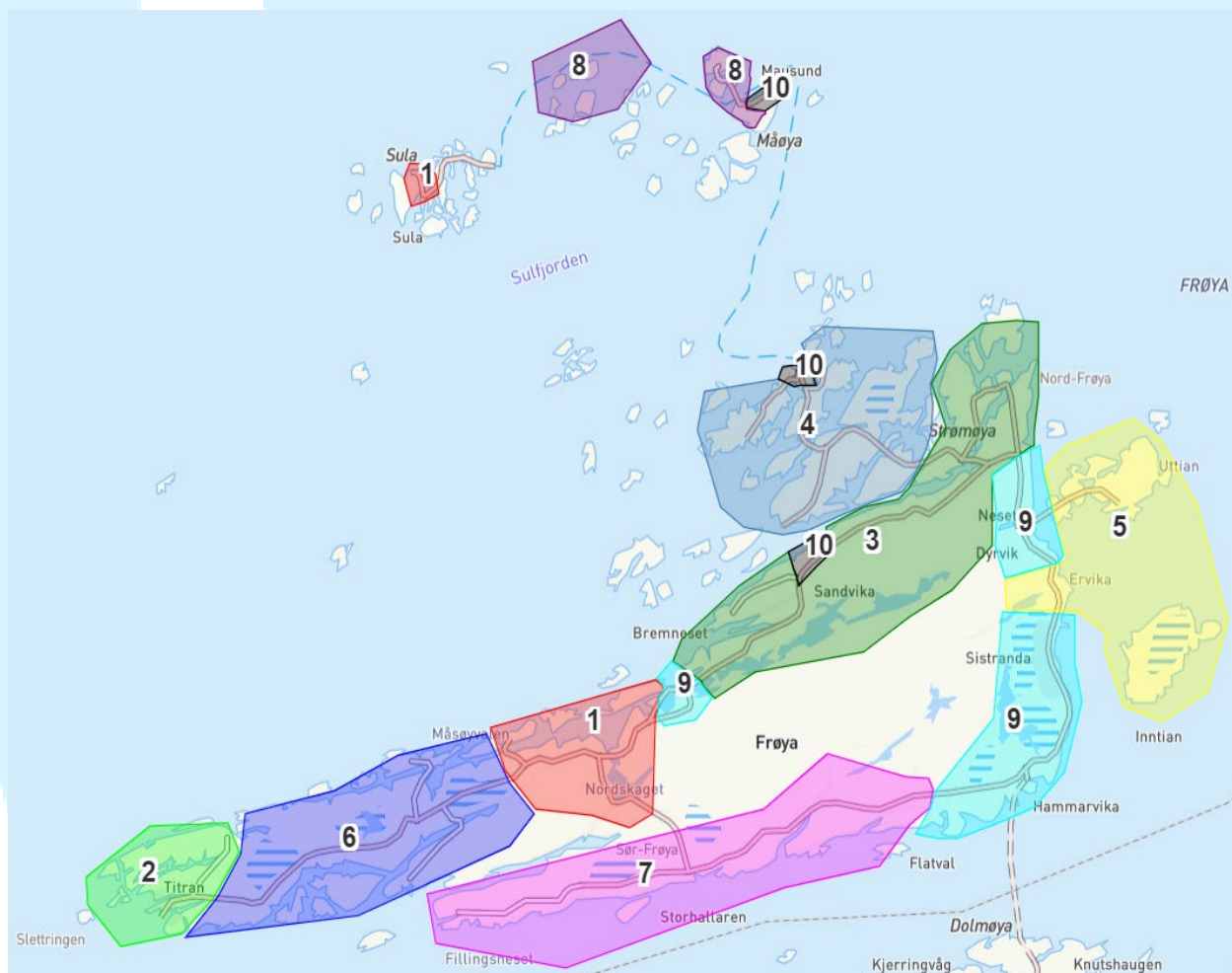
4.1. Fremdriftsplan for opprydding i spredte bebyggelse

Nedenfor er fastsatt en rekkefølge og fremdriftsplan for opprydding i avløp i Frøya kommune. Den er basert på en vurdering av resipientene tilstand, brukerinteresser og aktuelle tiltak i hver enkelte område. Før kommunen kan gi pålegg om oppgradering av private avløpsanlegg må det være avklart hvilke eiendommer som skal knyttes til det eksisterende kommunale avløpsnett og i hvilke områder det skal bygges nye kommunale avløpsanlegg.

I Hovedplanen for avløp 2017-2027 er det redegjort for områdene hvor kommunen skal utvide og utbygge nye kommunal avløpsanlegg. Det vil imidlertid ta tid før kommunen kan komme med detaljer prosjektering for hver enkelte område og som samtidig vil avklare hvilke eiendommer som skal knyttes til kommunalt avløpsanlegg. Nordskaget, som er vurdert å være mest kritisk utsatt i forhold til brukerinteresser og da hovedsakelig med bakgrunn i hensynet til havbruksnæringen, er prioritert først i rekkefølgen. Oppgraderingen av private avløpsanlegg vil starte med de områdene (områder i rekkefølge 2 til 8) som ikke har kommunalt avløp eller som ikke inngår i Hovedplan for avløp 2017-2027. I slike områder må eier oppgradere sitt private anlegg i ht. nye lokale rensekav. Deretter følger områdene (områder i rekkefølge 9 og 10) hvor kommunen skal utvide og/eller bygge nye kommunale avløpsanlegg. Eiendommer som ikke er aktuelle å tilknytte kommunalt avløpsanlegg vil få pålegg om oppgradering av sine private avløpsanlegg. Fremdriftsplanen blir laget som et arbeidsverktøy og vil kunne endres underveis hvis det erfares at justeringer er nødvendig.

Figur 6: Rekkefølge av områder for oppgradering av avløpsanlegg

<https://www.kommunekart.com/?urlid=8cd741a2f543433ca7e0a0b6ac26138e>

Tabell 2: Fremdriftsplan for oppgradering av avløpsanlegg

Rekkefølge	Soner	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Nordskaget , Sula												
2	Titran												
3	Sandvika, Strømmøya												
4	Sør- Nord-dyrøy												
5	Uttian, Inntian												
6	Daløya, Haugen												
7	Fillingneset Skardsvågen												
8	Mausund (Aursøya) Bogøya												
9	Sist., Ham., Flatv., Nes. Valen												
10	Mausund, Grindfara, Dy. ferjekai												
11	Resterende små øyer												

3.2 Informasjon til innbyggerne

For de som må gjøre tiltak på sine private avløpsanlegg for at de skal tilfredsstillende nye rensekrav kan dette medføre store investeringer. Kommunen vil derfor i forkant gi informasjon om hvorfor tiltak i spredt bebyggelse må igangsettes. Informasjonskilder kan være lokalpressen, arrangerte møter i lokalmiljøene, utsendelse av informasjonsmateriell, etc. Alle berørte som må gjøre tiltak på sitt private avløpsanlegg vil som minimum bli varslet i brevform. Informasjonen som vil bli gitt vil fokusere på hvorfor det er nødvendig

med tiltak og hva som må gjøres. Utfordringene i resipientene skal beskrives, og det skal forklares hvorfor det er nødvendig å redusere utslippene fra avløpsanleggene. Det blir også viktig å informere om hvilke andre tiltak som blir gjort for å redusere utslipp fra eventuelle andre kilder i kommunen.

Forvaltningsvirksomheten i kommunen vil samle all informasjon på ett sted slik at det er lett å finne tilbake til publisert informasjon. Informasjon som legges ut kan blant annet være generell informasjon om kommunes eget regelverk, aktuelle renseløsninger, prosjekterende og utførende, linker til nødvendige skjemaer, politiske saker, forskrifter, nyheter mm.

3.3 Fellesanlegg

Det stilles krav om fellesanlegg for avløp så fremt det er teknisk mulig og økonomisk forsvarlig og forholdene for øvrig ligger til rette for dette. Dette er relativt sett en rimeligere investering for den enkelte abonnent og drift og vedlikeholdskostnadene blir lavere. For kommunen som forurensningsmyndighet er fellesanlegg å foretrekke av hensyn til både redusert forurensning samt redusert arbeidsmengde/håndtering (forvaltning/kontroll/tilsyn) med færre renseanlegg. Abbonenter bestemmer selv tilknytningspunkt og setter avgrensning på område for felles anlegg i hver enkelt sak. Søker må lage en teknisk plan (avløpsplan) for felles privat avløpsanlegg. Den tekniske planen legges ved utslippssøknaden. Avløpsanlegget skal dimensjoneres for det maksimale antallet eiendommer i området som skal tilknyttes fellesanlegget via felles eller privat ledning.

3.3.1 Flere byggetrinn

Dersom utbygging er tenkt i flere byggetrinn må søker vise på kart hvilke ledningsstrekk som skal bygges i de forskjellige byggetrinnene. Teknisk plan må inneholde dokumentasjon på at anlegget vil ha tilfredsstillende funksjon ved alle utbyggingstrinn.

3.3.2 Erklæringer

Det kreves erklæringer for følgende forhold:

- At flere eiere er ansvarlig for at gjeldende vilkår vedrørende privat felles avløpsanlegg blir fulgt
- At senere utvidet bruk av etablert felles privat vann- og avløpsanlegg blir godkjent av eierne
- At det er innhentet tillatelse til å legge, drifte/vedlikeholde og skifte ut privat avløpsanlegg på andres eiendom

3.3.3 Eierskap

Når minst 10 boliger er tilknyttet et fellesanlegg, kan eier(e) søke om at kommunen tar over eierskapet av felles del av avløpsanlegget (renseanlegg og utslippsledninger). Dersom Kommunen tar over eierskapet vil kommunen bli ansvarlig for drift og vedlikehold, og tilknyttede boliger blir da abonnenter i kommunens avløpsordning. Eiendommen er selv eier og driftsansvarlig for stikkledning mellom renseanlegg og bolig samt eventuelle installasjoner i denne ledningen som f.eks. pumpestasjon. Forutsetningen for kommunal overtagelse er at avløpsanlegget er utført i ht kommunale retningslinjer (se punkt 3.3) og at dette avtales med kommunen før søknad om utslippstillatelse blir sendt kommunen. Kommunen vil da følge opp byggingen av anlegget. Ved overtagelse må de tilknyttede boligeiendommene betale tilknytningsgebyr til kommunen i ht det til enhver tids gjeldende Gebyrregulativ for Frøya kommune.

Dersom kommunen ikke tar over eierskap av fellesanlegget skal det etableres et selskap som står ansvarlig for drift og vedlikehold av avløpsanlegg og utslippsledning. Større private behandlingsanlegg for avløp skal organiseres som andelslag eid av brukerne. Selskaps-/sameieavtalen må inneholde informasjon om - hvem som deltar i sameiet - hvilke ledninger som inngår i sameiet, herunder hvilke ledninger som eies i fellesskap - vedlikeholdsansvaret for ledningene, inklusive en fordelingsnøkkel for kostnadene. Selskaps-/sameieavtalen skal tinglyses.

3.4 Finansering og Tilskuddsordning

Det er anleggseier som er ansvarlig for at avløpsanlegget fungerer tilfredsstillende og må selv dekke hele kostnaden med oppgradering av sin avløpsanlegg. For enkelte med svak økonomi kan kostnadene bli uhåndterlige. Kommunen har imidlertid ingen anledning til å fritta noen fra pålegg med bakgrunn i den økonomiske situasjonen men kommunen kan søke Husbanken om tilpassingstilskudd og startlån til økonomisk vanskeligstilte. Midlene tildeles den enkelte av kommunen.

Dispensasjon om oppgradering av avløpsanlegg

Det vil i særskilte tilfeller bli gitt dispensasjoner. Hva disse innebærer avhenger av hva som ligger til grunn i hver enkelt sak. Kommunen vil utarbeide kriterier og retningslinjer for behandling av søknader om dispensasjon.

3.5 Økonomi

Frøya kommune planlegger å fastsettes ulike rensekra for ulike områder avhengige av resipientenes tilstand. Disse rensekraene er strengere enn dagens krav og medfører at ca. 93% av de eksisterende avløpsanleggene må oppgraderes for å tilfredsstille de nye lokale rensekraene til utslipp. Noen av disse abonnentene skal oppgraderes delvis og noen må etablere nye avløpsanlegg. Kostandene vil selvsagt derfor variere. Oppgraderingen av avløpsanleggene skal skje områdevis og før kommunen foretar detaljprosjektering av hvert enkelte område, er det svært vanskelig å estimere eksakt totalkostnad for oppgraderingsarbeidene.

Et grovt kostnadsoverslag for oppryddingsarbeidene er foretatt. Følgende forutsetninger er lagt til grunn for overslaget:

- Antall boliger som vil få pålegg om oppgradering av private avløpsanlegg: ca. 1400
- Antall boliger som vil få pålegg om tilkopling til kommunalt nett: ca. 450
- Kostnadsområde per oppgradert private anlegg: ca. kr. 10-125.000 (gjennomsnitt ca. 50.000).
- Kostnadsområde per tilkobling til kommunalt nett: ca. kr. 40 -125.000 (gjennomsnitt ca. 90.000).

Prosjektet med opprydding i mindre avløpsanlegg vil berøre veldig mange anleggseiere i kommunen og gir økonomiske utfordringer for både kommunen og berørte anleggseiere. Med utgangspunkt i overnevnte gjennomsnittskostnader vil totalkostnaden bli ca. 70 millioner kroner for oppgradering av private avløpsanlegg og ca. 40 millioner for tilknytning til kommunalt avløpsanlegg (ordinært tilknytningsgebyr til kommunen er da ikke medtatt).

3.6 Frivillig oppgradering av avløpsanlegg

Den planlagte oppgraderingen av avløpsanleggene skal skje områdevis og kommunen har bestemt rekkefølgen av opprydningsprosessen. Det forslås at kommunen legger forholdene til rette og motiverer folk i spredt bebyggelse hvor kommunen ikke skal etablere kommunale anlegg til uoppfordret å utbedre sine avløpsanlegg, fremfor å ta i bruk tvangsmidler slik som pålegg om installasjon av renseanlegg. I forslag til ny forskrift om gebyrer for saksbehandling, kontroll og tilsyn gis det derfor mulighet til fritak for saksbehandlingsgebyr for alle som oppgraderer sitt anlegg før opprydding starter i dette området. Dette bør gjelde for hele kommunen, ikke bare de områder med størst prioritert.

4.7 Kommunen ressursbehov

Oppryddingen av spredt avløp i et slikt omfang vil være svært ressurskrevende for kommunen når det gjelder veiledning og saksbehandling av utslippssøknader. I tillegg vil det være behov for regelmessige kontroll av anleggene, samt noe kontroll og oppfølging av anleggene etter en tids drift.

Antatt ressursbehov i oppryddingsperioden er stipulert til ca. 11 årsverk frem til alle pålegg er avsendt. For å gjennomføre hele saneringsplanen tar det ca. 13 årsverk. Det er ca. 1400 private avløpsanlegg som må oppgraderes og kommunen kan sannsynligvis ikke greie å behandle mere enn 150 saker pr. år. Kommunen vil etablere gode rutiner og systemer for oppfølging av pålegg frem til pålegget er rettet.

3.7 Valg av renseløsning

Det finnes flere løsninger for rensing av sanitært avløpsvann. For godkjenning av renseløsning skal utslippskrav iht. lokal forurensingsforskriften med retningslinjer oppfylles. Godkjente og mulige renseløsninger er beskrevet i lokale forurensingsforskrifter.

3.8 Stille kompetansekrav til utførende, prosjekterende og kontrollerende

Kommunen kan stille krav til kompetanse når det skal planlegges, prosjekteres og bygges avløpsanlegg og disse fremgår av kommunens lokale forurensningsforskrift for avløp.

3.9 Hvilke tiltak er søknadspliktige?

- Alle nye utslipp av sanitært avløpsvann, og vesentlig økning av bestående utslipp, er søknadspliktig jamfør forurensingsforskriften § 12-3. Det vil si alt utslipp av avløpsvann der det er innlagt vann (tank som har over 25 liter vann), og også der det etableres toalett med vannspyling uten at det er innlagt vann (for eksempel vakuumtoalett med utslipp til tett tank).
- Utslipp av gråvann (vann fra dusj og kjøkken) der det har innlagt vann

Merk! Alt avløpsvann føres ut av huset kalles utslipp- uansett om det går til infiltrasjon, tett tank eller annen løsning.

3.10 Hvilke tiltak er ikke søknadspliktige?

- Utslipp av gråvann (vann fra dusj og kjøkken) der det ikke er innlagt vann- det vil si der det ikke er ført vann inn via ledning/ rørsystem. Vannet skal bæres inn, og spres ut igjen i terrenget (ikke på kun ett bestemt punkt). Det er lov å ha tank inne på maksimalt 25 liter til dette formålet.
- Biologisk toalett, forbrenningstoalett eller lignende

4.11 Samarbeid med nabokommuner

4.11.1 Søndre Fosen nettverksgruppe for spredt avløp

Frøya kommune har gjennomført kartlegging av spredte avløpsanlegg og tilhørende resipienter. Dette gir kommunen en god del erfaring og kunnskap om de faktiske forhold innenfor dette fagfeltet. Kommunen samarbeider med kommunene som inngår i Søndre Fosen vannområde (Hitra, Hemne, Agdenes og Snillfjord) om redusering av utslipp fra avløp. Dette gir viktig kunnskap om hva andre kommuner gjør for å redusere utslipp fra de kommunale og spredte avløpsanleggene og hva landbruket gjør for å redusere sine utslipp. Deltagelse i nettverksgruppen gir også muligheter for å kunne videreføre samarbeidet inn på tilsynsområdet. Kommunen tar sikte på å kjøre informasjonsmøter i samarbeide med Søndre Fosen nettverksgruppe når det arrangeres seminar innenfor dette fagfeltet for lokale entreprenører. Erfaring fra andre kommuner som har tilsvarende samarbeide har vist at dette er svært positivt. I slike møter er det også viktig å gi god veiledning av mer praktisk art. Blant annet gis informasjon om kommunens eget regelverk, aktuelle renseløsninger, renseanleggleverandører, godkjente prosjekterende og hvor man kan få svar på fagrettede spørsmål.

4 Saksgang

5.1 Informasjonsmøter med anleggseiere, entreprenører/utførende

Før kommunen sendes varsel om pålegg vil innbyggerne inviteres til et informasjonsmøte i forbindelse med oppgradering av sine renseløsninger. Da gis innbyggerne mulighet til å komme med innspill før de får varsel om pålegget. Informasjonsmøter vil være en arena hvor anleggseiere kan få snakket med saksbehandlere i kommunen og samtidig knytte kontakter med potensielle leverandører av anlegg og tjenester. Informasjonsmateriell som deltakerne kan ta med seg hjem bør være tilgjengelig på møtet.

4.2 Varsel om pålegg

Varselet gis i samsvar med Forvaltningsloven § 16. Frist for mottaker til å komme med en uttalelse til varselet er 3 uker. I varselet skal det gis informasjon om det kommende pålegget, bakgrunn for pålegget og opplysninger om videre saksgang.

4.3 Pålegg om oppgradering av avløpsanlegg

På bakgrunn av resultatene av kartleggingen av anleggene i de forskjellige nedbørfelt vil abonnenter som ikke tilfredsstiller nye lokale renskrav, motta pålegg om utbedring. Frøya Kommune benytter dataprogrammet «WebGIS avløp» i arbeidet med oppfølgingen av påleggene. For alle pålegg gis det en tidsfrist på 2 år. Frøya kommune bør etablere gode rutiner og systemer for oppfølging av pålegg frem til pålegget er oppfylt.

4.4 Søknad om utslippstillatelse

Alle nye utslipp, samt rehabilitering av bestående avløpsanlegg og vesentlig økning av bestående utslipp, er søknadspliktig i henhold til Plan- og bygningsloven kap. 20. Krav om utslippstillatelse gjelder for bolig og fritidshus, bedrifter og andre virksomheter med innlagt vann. En innvendig fast montert tank på inntil 25 liter går ikke under begrepet innlagt vann. Det er ansvarlig eiers ansvar å fylle ut en fullstendig søknad med alle opplysninger kommunen trenger for å kunne behandle søknaden. Et lokalt rørleggerfirma, entreprenørfirma eller konsulentfirma kan være behjelpelig med å utarbeide og sende inn søknad til kommunen. Kommunen skal behandle søknaden innen 6 uker fra fullstendig søknad med vedlegg er mottatt. Dersom søknaden mangler opplysninger eller dokumentasjon, eller det er søkt om unntak fra standardkravene i forskriften, vil dette kunne forsinke behandlingen. Det samme gjelder dersom det har kommet inn protester fra berørte parter.

4.5 Varsel om tvangsmulkt/Påminnelse

Brev med påminnelse om frist for å etterkomme pålegget sendes ut om lag 3 måneder før fristen utløper for utbedring av avløpsanlegget. Påminnelse sendes både til de som ikke har søkt om utslippstillatelse, og til de som har søkt om utslippstillatelse men der kommunen ikke har fått melding om at anlegget er etablert (mottatt søknad om brukstillatelse). Samtidig varsles sanksjoner (tvangsmulkt) dersom pålegget ikke etterkommes.

4.6 Tvangsmulkt

Vedtak om tvangsmulkt kan fattes med hjemmel i forurensningslovens § 73 dersom avløpsanlegget ikke er oppgradert innen fristens utløp. Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelse av loven eller vedtak i medhold av loven er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversitter den frist

for retting av forholdet som forurensningsmyndigheten har fastsatt. Tvangsmulkt kan også fastsettes på forhånd og løper da fra eventuell overtredelse tar til. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forhold varer, eller at det forfaller for hver overtredelse. Tvangsmulkt fastsettes som løpende mulkt eller engangsmulkt.

4.7 Klage

Den avgjørelsen retter seg mot kan klage over vedtaket i henhold til forvaltningsloven § 28. I tillegg kan andre personer som saken direkte gjelder eller som har rettslig klageinteresse klage over vedtaket. Hovedutvalget for forvaltning (HFF) er første klageinstans ved pålegg om oppgradering, avslag på søknad om dispensasjon og vedtak om tvangsmulkt. Klagefristen er tre uker i henhold til fvl. § 29 fra den dagen underretningen om vedtaket kom frem til mottaker. Klagen må være postlagt innen fristens utløp. Klager som kommer inn etter fristens utløp, blir avvist, hvis det ikke foreligger særlige grunner. Det må derfor opplyses om årsaken til forsinkelsen.

4.8 Byggekontroll av anlegg under bygging eller ved ferdigstillelse

Kommunen vil gjennomføre byggekontroll på anlegg enten under bygging eller i forbindelse ved ferdigstillelse av anlegg. Slik praksis bidrar til at flere anlegg blir bygd riktig samtidig som det gir erfaring til aktuelle ansatte om hvordan anlegg skal bygges. Pr. i dag har ikke Frøya kommune ressurser til å gjennomføre byggekontroll av alle anlegg som bygges, men det legges opp til obligatorisk byggekontroll for noen anleggstyper som f.eks. minirensanlegg, prefabrikerte infiltrasjonsanlegg, filterbedanlegg og etterpoleringsanlegg, fordi dette er anlegg som stiller store krav til prosjekterende og utførende.

4.9 Tilsyn og kontroll

Kommunen er forurensningsmyndighet og plikter med dette å utføre tilsyn med anleggene. Dette tilsynet omfatter både kontroll av anleggenes ytelse, samt kvalitet på utført service og vedlikehold. Renseeffekten for avløpsanlegg vil være avhengig av god drift og service. Kommunene skal føre kontroll med hvordan anleggene driftes og avklare behov for tilsyn og kontrollrutiner.

Årlig rapport til kommunen fra serviceutførende og slamtømme firma skal gi en kortfattet oversikt over status på det enkelte avløpsanlegget. Rapporten danner grunnlag for kommunens videre arbeid med avløpsanlegg og bør være et godt utgangspunkt for kommunen til å fastsette hvilke anlegg som krever videre oppfølging fra kommunens side og hvilke anlegg kommunen bør prioritere å føre tilsyn med. Kommunen bør gi en tilbakemelding til det foretaket som oversender årsrapporten. Anleggseier får ingen tilbakemelding på årsrapporten, men på bakgrunn av opplysningene i årsrapporten, kan kommunen følge opp anlegget mot anleggseier.

Kommunen har laget egen tilsynsstrategi som beskriver rutiner for å utføre tilsyn og kontroll av avløpsanlegget.

4.10 Ulovlighetsoppfølging

Oppfølging av ulovligheter er et viktig ledd i å sikre at forurensningsloven/forurensningsforskriften følges. Oppfølging av ulovlige avløpsanlegg skal gi en preventiv virkning for abonnentene i Frøya kommune, slik at omfanget av ulovlige tiltak og utslippsforhold reduseres.

Eieren av avløpsanlegget er ansvarlig for at anlegget drives og vedlikeholdes slik at kravene i avløpsforskriften og leverandørens anvisninger følges.

Dersom kommunen gjennom kontroll eller på annen måte avdekker feil, lekkasje og ulovlige utslipp eller brudd på denne avløpsforskriften, kan kommunen pålegge eier av avløpsanlegget å sette i verk tiltak for å hindre forurensning eller rette feil innen en gitt frist i samsvar med forurensningsloven §7. I slike tilfeller kan kommunen, dersom ansvarlige ikke iverksetter eventuelle tiltak, fastsette ulovlighetsgebyr/overtredelsesgebyr. Tvangsmulkt kan også ilegges i forbindelse med akutt forurensning. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på dette men gebyret skal sørge for at avløpsanleggene ikke fører til forurensning, helseplager eller representere en sikkerhetsrisiko og at alle krav i utslippstillatelsen tilfredsstilles. Oppfølging av ulovlige tiltak behandles etter forurensningsloven og forurensningsforskriften.

Tiltaket/anlegget betraktes som ulovlig dersom:

- Avløpsanlegget er etablert/rehabilitert uten utslippstillatelse
- Anleggseier følger ikke vilkår som settes i utslippstillatelsen. Avdekkes feil, mangler eller ulovlig utslipp blir eier kontaktet og oppfordret til å bringe utslippet til opphør eller rette eventuelle feil og mangler.
- Anleggseier følger ikke pålegg om opphør av ulovlig utslipp innen gitt frist.
- Avløpsanlegg som tas i bruk uten brukstillatelse eller ferdigattest.

Forhold knyttet til helse, miljø og sikkerhet skal særlig legges vekt og må prioriteres. Kommunen har laget egen strategi for oppfølging av ulovligforhold.

5 Kommunens virkemidler

5.1 Juridiske og administrative virkemidler

Under følger en kort beskrivelse av aktuelle lover og forskrifter som er gjeldende ved opprydding av avløpsanlegg i spredt bebyggelse. For detaljer se dokument 'lover og hjemmel for kommune'.

5.1.1 Forurensningsloven kapittel 4

§ 7 om plikt til å unngå forurensning

Eiendommer med anlegg som ikke oppfyller dagens rensekraft, pålegges oppgradering av sitt anlegg med hjemmel i forurensningsloven § 7.

§ 8 om begrensninger i plikten til å unngå forurensninger

Vanlig forurensning fra boliger, fritidshus, forretnings- eller forsamlingslokaler, skoler, hoteller og lagerbygg ol. er tillatt med mindre det er gitt særlige forskrifter etter § 9. For utslipp av sanitært avløpsvann må det likevel søkes om tillatelse med mindre noe annet er bestemt i forskrift.

§ 11 om tillatelse til forurensning

Forurensningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til virksomhet som kan medføre forurensning. Forurensningsmyndigheten skal om mulig søkes løst for større områder under ett og på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner. Hvis virksomheten vil være i strid med endelige planer etter plan- og bygningsloven skal forurensningsmyndigheten bare gi tillatelse etter forurensningsloven med samtykke fra planmyndigheten.

§ 18 (endring og omgjøring av tillatelse)

Når det gjelder eiendommer med utslippstillatelse kan kommunen i medhold av forurensningsloven § 18 oppheve eller endre vilkår i tillatelse og om nødvendig kalle tillatelse tilbake. Kommunen kan etter forurensningsloven § 23 beslutte at avløpsvann kan ledes inn i en annens avløpsanlegg. Det er en forutsetning at anlegget som får tilknytningen, har godkjent kapasitet som dekker det totale utslippet. Vedtaket gir eier av avløpsanlegget plikt til å godta tilknytning. Dersom tilknytningen forutsetter framføring av ledning over annen manns grunn, må dette skje gjennom eget ekspropriasjonsvedtak i medhold til ervervsloven, dersom ikke samtykke foreligger.

§§ 21-26 om krav til utførelse, tilknytning, drift- og vedlikehold og tømming av avløpsanlegg

Forurensningsforskriften er hjemlet i forurensningsloven og gir bestemmelser om utslipp av sanitært avløpsvann.

§ 46 (aksjoner mot akutt forurensning)

Oppstår det akutt forurensning eller fare for akutt forurensning, skal den ansvarlige i samsvar med § 7 iverksette tiltak for å avverge eller begrense skader og ulemper.

Ved større tilfeller av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning kan statlig myndighet helt eller delvis overta ledelsen av arbeidet med å bekjempe ulykken. Dersom den ansvarlige ikke iverksetter tilstrekkelige tiltak, skal vedkommende kommune søke å bekjempe ulykken. Kommunen skal varsle statlig forurensningsmyndighet som yter nødvendig bistand.

§ 73. (tvangsmulkt ved forhold i strid med loven)

For å sikre at bestemmelsene i denne lov eller vedtak i medhold av loven blir gjennomført, kan forurensningsmyndigheten fatte vedtak om tvangsmulkt til staten.

§ 74. (umiddelbar gjennomføring ved forurensningsmyndigheten)

Har forurensningsmyndigheten gitt pålegg i medhold av § 7 fjerde ledd eller § 37 første eller annet ledd som ikke etterkommes av den ansvarlige, kan forurensningsmyndigheten sørge for iverksetting av pålagte tiltak.

§ 76 kommunen vurderer å utbedre avløpsledningen for eiers regning

Kommunen kan etter forurensningsloven § 74 sørge for iverksetting av tiltakene, herunder å bruke, og om nødvendig volde skade på eiendom, når det er gitt pålegg som ikke er etterkommet. Kommunen vil kreve utgiftene til gjennomføringen refundert av ansvarlig eier, jf. forurensningslovens § 76.

5.1.2 Forurensningsforskriften

Forurensningsforskriften er hjemlet i forurensningsloven og gir i del 4 om avløp bestemmelser om utslipp av sanitært avløpsvann. Kommunen har myndighet etter forurensningsforskriften for avløpsanlegg opp til 10.000 pe. Forurensningsforskriften kapittel 12 omhandler utslipp fra spredt avløp på mindre enn 50 pe. I tillegg er det i forurensningsforskriften § 12-6 gitt hjemmel til å fastsette lokale forskrifter dersom det er nødvendig ut fra forurensningsmessige forhold eller brukerinteresser. Kravene i lokal forskrift skal erstatte kravene i §§ 12-7 til 12-13.

Lokale avløpsforskrifter

Frøya kommune planlegger å utarbeide nye lokale forurensningsforskrifter for å beskytte vannkvaliteten i sjøen. I nye lokale forskrifter har kommunen fastsett strengere og ulike rensekrav for ulike områder. Disse forskriftene supplerer reglene i Forurensningsforskriften kapittel 11 og 12, den gir kommunen hjemmel for å kreve nødvendig utbedringer samt beskriver krav til renseløsninger for spredt bolig- og fritidsbebyggelse i kommunen. Forskriften må sendes til politisk behandling med hjemmel i Forurensningslovens § 9 og Forurensningsforskriften § 12-6. Denne forskrift erstatter Forurensningsforskriften § 12-7 til § 12-13. For øvrig gjelder bestemmelsene i Forurensningsforskriften.

5.1.3 5.1.4 Plan- og bygningsloven

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner. Planlegging etter loven skal bidra til å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver og gi grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser. Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig. Planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter. Det skal legges vekt på langsiktige løsninger, og konsekvenser for miljø og samfunn skal beskrives. Prinsippet om universell utforming skal ivaretas i planleggingen og kravene til det enkelte byggetiltak. Det samme gjelder hensynet til barn og unges oppvekstvilkår og estetisk utforming av omgivelsene. I plan- og bygningsloven er følgende paragrafer mest relevante for avløp: Kap. 19 Dispensasjon, Kap. 20 Søknadsplikt, Kap. 27 Tilknytning til infrastruktur, Kap. 30 Krav til særskilte tiltak, Kap. 32 Ulovlighetsoppfølging.

5.1.4 Forvaltningsloven

Loven gjelder den virksomhet som drives av forvaltningsorganer når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov. Som forvaltningsorgan regnes i denne lov et hvert organ for stat eller kommune. Privat rettssubjekt regnes som forvaltningsorgan i saker hvor det treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift. I forvaltningsloven følgende paragrafer som er mest relevante for avløp: § 11 (veiledningsplikt), § 16 (forhåndsvarsling), § 18 (partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter), § 28 (vedtak som kan påklages, klageinstans), § 29 (klagefrist), § 30 (når klagen må være fremsatt), § 31 (oversitting av klagefristen), § 32 (klagens adressat, form og innhold).